

Any VIII • Num. 9 • Maig 2015 • Publicació gratuïta del col·lectiu LGTB **H₂O**

Col·lectius LGTB en crisi?

Gai i gitano:

La realitat dels homosexuals a la comunitat romaní

Entrevistes a Isabel Franc
i Miguel Ángel Aguilar

CO LORS

sumari

- 03 EDITEM
- 04 GAI I GITANO
La realitat dels homosexuals a la comunitat romaní
- 08 MIGUEL ÀNGEL AGUILAR
«Atacar la igualtat és atacar el model de convivència»
- 12 ISABEL FRANC
Una còmica de la ploma
- 16 TEORIA DE L'EVOLUCIÓ HUMANA
- 18 COL·LECTIUS LGTB EN CRISI?
Qüestionari a líders LGTBQI de Catalunya
- 24 BUSCANT UN FINAL FELIÇ
El projecte «I visqueren felices»
- 26 AMB NOM I COGNOMS
Alan Turing
- 28 IN-CORPORANT PERSPECTIVES QUE ENS TRAVESSEN
ELS COSSOS
Polítiques alliberadores de la diversitat corporal

Dues realitats paral·leles

Fa dos anys, en aquestes pàgines, parlàvem de la crisi de l'associacionisme LGTB i de la necessitat de reinventar-nos per seguir essent útils en la lluita contra l'homofòbia i per la reivindicació de les diverses identitats de gènere.

A **COLORS** creiem imprescindible un debat sobre aquesta situació, i hem preguntat als representants dels principals col·lectius LGTBQI de Catalunya com veuen el present i el futur (vegeu pàgs. 18 a 23), i és pertinent fer un comentari sobre el què diuen i, sobre tot, el què callen. Perquè moltes persones, més enllà de la resposta formal al qüestionari, ens han fet comentaris, alguns devastadors, que probablement s'acosten més a la realitat que el bonisme imperant en molts discursos.

D'entrada sorprèn que, si fins fa poc Barcelona era el centre neuràlgic del moviment, ara és al territori on les associacions estan mostrant més múscul, amb un discurs que, més enllà de la lluita per la visibilitat, incorpora la diversitat de gèneres superant les tradicionals sigles LGTB. En aquest sentit, volem donar la benvinguda a LGTeBre, el nou col·lectiu nascut recentment a Tortosa. A més, pràcticament tothom aplaudeix l'aprovació de la llei contra l'homofòbia al Parlament, fruit en part de la pressió de les associacions sobre els nostres representants.

Però parlem d'aquests sons silencis per part de dirigents LGTBQ que han preferit no deixar per escrit comentaris fets a cau d'orella, quasi clandestinament. Posa els pèls de punta escoltar queixes generalitzades per la patrimonialització que algunes persones, membres d'organitzacions quasi unipersonals, fan del moviment, més per buscar una projecció personal o un càrrec institucional que per ànim de lluitar per la diversitat. I a molts els preocupa veure que, mentrestant, les noves generacions prescindixen d'aquests 'representants' que mai han escollit i exploren noves formes de participació no piramidals buscant aire fresc i un discurs més proper.

És com si hi hagués dues realitats paral·leles, una enquistada, autosuficient, sense capacitat d'autocrítica ni de regeneració, bàsicament preocupada per mantenir un estatus de suposat lideratge davant del poder polític, i una altra plena d'anhels i inquietuds que, superant la lluita per la visibilitat, es planteja com encarar les qüestions de gènere en el futur. No cal dir que la primera, de tant mirar-se el melic, s'està quedant petita, tot i que, òbviament, és la darrera en adonar-se'n.

I no s'hi val a dir que ara la gent no s'associa com abans, doncs aquest discurs s'assembla massa al que empren el partits i els sindicats tradicionals quan veuen, sense entendre-ho, que el règim que han construït s'enfonsa. Esperem que, com a mínim, aquests autoproclamats líders, més preocupats per una bona foto seva a la portada d'un diari que, per exemple, evitar l'operació forçosa d'una persona intersexual, no siguin un tap que impedeixi aquest ja imprescindible recanvi al si del moviment LGTBQI.

COLORS és una revista editada per:

H₂O, col·lectiu de lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals del Camp de Tarragona
www.h2o.cat

Redacció:

c/Martí Napolità, 7
Casal Despertaferro
Reus
info@h2o.cat

Direcció:

Jordi Monner i Faura

Equip de redacció:

Àrea de comunicació del col·lectiu H₂O

Han col·laborat en aquest número:

Salvador Badiella, Elena Bolaños, Francesc Escriche, Aurelio Fernández, David Joanpere, Caterina Martí, Teo Pardo, Carme Porta, Miquel Reverte, Sergi Talló, Iñaki Vázquez

Pòster central:

Francesc Escriche

Fotografies:

Salvador Badiella, Xavi Chamorro, Lorenzo González, David Joanpere, Shutterstock

Diseny, edició i maquetació:

Marc Argimon

Dipòsit legal:

T-2201-2007

Impressió:

Pereda Impressor S.L.

Aquest número ha estat editat amb el suport de:

Permesa la reproducció total o parcial dels articles d'aquesta revista sempre i quan es citi la font: Revista COLORS.

COLORS no es fa responsable de les opinions expressades pels seus col·laboradors i col·laboradores als articles i reportatges.

COLORS és una revista gratuïta
Número 9, maig de 2015.

Vull rebre la revista COLORS a casa

Vull rebre informació sobre les activitats del col·lectiu H₂O de lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals del Camp de Tarragona

A través del correu electrònic Per telèfon

Nom i cognoms _____ Edat _____

Població _____ e-mail _____ Telèfon _____

Retalla i envia aquesta butlleta a: H₂O, c/Martí Napolità, 7 - Casal Despertaferro, 43201 Reus; o bé dóna-la en mà a qualsevol persona del col·lectiu H₂O

Hi ha temes que són, o semblen ser, tabú, i sobre ells costa parlar-ne. Un d'ells n'és, sens dubte, la realitat dels gais al col·lectiu gitano, una societat que té l'estigma d'esser jerarquitzada i masclista. Però, quina és aquesta realitat? Exerceixen la seva sexualitat de manera amagada? COLORS ha volgut conèixer aquesta realitat i ha entrevistat a gais romanesos que parlen en primera persona de com viuen la seva homosexualitat dins de la comunitat gitana i a dirigents significatius d'organitzacions gitanes que també ens donen la seva visió.

Gai i gitano

La realitat dels homosexuals a la comunitat romaní

per Iñaki Vázquez Arencón

Conversem amb Demetrio Gómez, un gitano que viu a València i que porta ja molts anys lluitant per la defensa de la diversitat, principalment a fòrums internacionals. També amb dos dels màxims exponents de món romaní organitzat: Diego Fernández, director del *Instituto de Cultura Gitana*, i Antonio Vázquez, vicepresident del *Consejo Estatal del Pueblo Gitano*. Amb el Juan David Santiago parlem de la seva activitat frenètica a Alacant en el món educatiu i a la FELGTB. I finalment Luís González, «Manu», ens parla de la seva difícil trajectòria vital, aportant un testimoni cru, directe y, per què no dir-ho?, tremendament tendre.

Per a tots cinc, parlar del món romaní vol dir enfrontar-se a un tema dominat per forts prejudicis, agreujats pel paper dels *reality show* televisius, que han posat de dubtosa actualitat als gitanos des de la caricatura, la falta de rigor periodístic i l'estigmatització.

Homòfobs n'hi ha a tot arreu

Al parlar sobre la idea arrelada en l'imaginari col·lectiu de que els gitanos són més homòfobs que la societat en general, el Demetrio afirma: «El poble romaní segueix tenint dificultats per acceptar les qüestions relacionades amb el sexe, que en sí matei-

xes són difícils de tractar pel tabú predominant, encara més si parlem d'opcions allunyades de l'heronormativitat. Això no ens distancia d'altres poblacions no gitanes, ni de la societat en general, on seguim observant bulling, violència policial, etc.».

El Diego i l'Antonio coincideixen en desmentir aquest mite; per al Diego, «Existeixen sectors conservadors gitanos que exerceixen de fre al desenvolupament democràtic i al de les llibertats individuals, però ¿no existeixen sectors equiparables en la societat en general, que han preconitzat la incomprensió i la discriminació cap a les persones LGTB?», tot i que l'Antonio reconeix: «Respecte als cassos de violència homòfoba en el sí del poble romaní, encara no hem elaborat actuacions concretes des del moviment associatiu gitano. Tenim un alt nivell d'inconsciència i un gran desconeixement respecte a aquests temes».

El Manu ofereix l'altra cara de la moneda, la mes vivencial. Amb l'emoció reflectida als seus ulls, explica: «La meua experiència personal ha estat molt dura i està plena de patiment i dolor. Des de molt petit jo sabia que m'agradaven els homes. La meua família, al descobrir-ho, em va convertir en el burro dels pals. Les pallisses eren constants i els

Demetrio Gómez

Diego Fernández

insults homòfobs els escoltava a diari. Vaja, que em deixaven clar el seu menyspreu cap a la meua persona». I explica etapes de la seva vida que semblen veritables històries de por: «Només tenia 16 anys quan la meua mare, al corroborar que jo era gai, em va treure de casa seva. En aquell moment em vaig sentir desesperat i sense empara alguna. Em va tocar viure en un món que no era el meu i em vaig adaptar per instint de supervivència. Vaig haver de viure al carrer». I recorda com anhelava «el calor humà; això m'impulsava a anar-me'n a la primera de canvi amb qui m'ho oferís. Era molt fràgil i això em provocava encara més decepcions». Per acabar d'adobar-ho, continua: «A més, la meua família paterna em va desterrar de Reus. Per a ells era un deshonor i una indecència que jo fos "maricón" i que altres gitanos de la meua ciutat poguessin veure'm. Enfront de la meua obligada valentia de no amagar la meua opció sexual, ells van actuar amb més intolerància i violència».

I el Juan David dona la seva visió com a gitano y activista LGTB: «M'he trobat de tot, des de professors universitaris progressistes que treuen al seu fill de casa al descobrir que és gai fins a famílies xabolistes acceptant la transsexualitat infantil d'una de les seves nenes».

Persones de respecte

Quan es parla del món romaní, sempre apareix la paraula «patriarca». Existeixen? I si és així, quin paper juguen en el control de les llibertats afectivo-sexuals? Segons el Juan David, «els gitanos no som aliens a la perpetuació del patriarcat. Tot i així, les coses van canviant, més lentament del què voldríem, però cal respectar els temps dels pobles i les seves cultures». En canvi, per al Demetrio, «els *docu-shows* desvirtuen, ridiculitzen i esperpentitzen la cultura gitana, que acaba convertint-se en el "mico de fira" dels diumenges, com en un documental d'animals salvatges però amb molta menys qualitat que un *National Geographic*. Sobre la figura del patriarca, el què ha existit sempre són les "persones de respecte", lo altre és literatura sensacionalista per a vendre packs d'exotisme del tot a cent».

El Diego va més enllà: «Aquest poble vol evolucionar cap a societats on les persones millor preparades siguin els seus líders naturals i on aquests lideratges s'exerceixin amb el recolzament explícit i democràtic de totes i tots». I el Manu, en el seu recorregut vital, explica un episodi plenament humà: «El meu germà gran, que exercia de cap de família a casa de la meua mare i que des de petits

ens havia ensenyat a respectar-lo, un dia em va seure damunt dels seus genolls i em va dir: "Mentre tu siguis feliç, jo seré feliç al veure't". Va ser la primera vegada que un membre de la meua família em demostrava la seva comprensió i el seu afecte. Ell, que al cel sia, era molt masculista i conservador, però l'amor que sentia per a mi li va fer canviar el seu comportament».

Activisme gitano

Davant d'aquest panorama, es posa sobre la taula la necessitat d'un activisme LGTB específicament gitano. Segons l'Antonio, «aquest aspecte és una de les moltes assignatures pendents que el poble gitano haurà d'afrontar en la seva encara pendent emancipació». I el Diego, amb to humorístic comenta: «L'uniformisme provoca sinusitis, docs ens fa arrufar intensament les celles quan ens el trobem de front».

Per al Juan David, més optimista, «part del moviment LGTB està articulant respostes a les necessitats i demandes del poble gitano; algunes de les associacions més tradicionals ja s'han desmarcat de la vella línia conservadora i casposa». I el Demetrio assevera amb energia: «Ja existeixen activistes LGTB gitanos fora del nostre territori. Tenim cantants como el búlgar AZIZ, tenim polítics i activistes como David Tiser, que té la seva pròpia organització

ció LGTB romaní. I a Espanya existeix *Ververipen*, que treballa per la diversitat en general, no sol LGTB, i també la *Asociación de Gitanas Feministas por la Diversidad*».

Sobre l'associació *Ververipen* («diversitat» en romanès), el propi Demetrio, un dels seus impulsors, explica: «Tenim un nou discurs contra el colonialisme i el patriarcat, i en pro de la diversitat, que trenca amb el paradigma del conformisme i la immobilitat. Estem trobant més adeptes que veus crítiques. Se'ns rep de manera positiva perquè tenim un discurs respectuós que no entra en guerra contra la pròpia comunitat, tot i que, òbviament, no és un camí de roses».

Integrar les identitats gai i gitana

A l'hora de parlar de què s'està fent en l'actualitat amb la població LGTB des dels estaments oficials i les organitzacions gitanes, l'Antonio comenta: «Seria positiu visualitzar a persones homosexuals gitanes en les campanyes institucionals de tot tipus. Mostrar que el poble gitano és divers és una de les nostres estratègies de present i, sobre tot, de futur».

El Juan David, referint-se a les organitzacions no gitanes és categòric: «Sóc molt crític amb el teixit associatiu LGTB ja que sovint considera els proble-

mes dels gitanos LGTB como una cosa exclusivament romaní, tot i que per pal·liar-ho a l'últim congrés de la FELGTB s'han pres mesures al respecte. Jo he hagut d'integrar les identitats gai i gitana amb molt d'esforç per no tornar-me boig en aquesta societat esquizofrènica. Als espais LGTB era el gitano i als llocs gitanos era el "maricón". Al final descobreixes que el més important és ser feliç i viure sense condicionaments, estimar-te molt i donar el millor de tu als que t'envolten».

Finalment, el Demetrio comenta: «Com més complexa és la teua identitat, més difícil és que els demés t'acceptin; això succeeix a totes les societats, però encara més quan el grup és minoritari, doncs aquest corre el risc d'assimilació i/o d'exclusió. Fàcilment la persona és víctima d'un rebuig perquè el grup es replega sobre sí mateix i es fa menys permeable als canvis; això, a la llarga, suposa una sentència de mort».

El preu de la diferència

A l'hora d'encarar el futur, al Manu se li esbossa un somriure i diu: «Potser sí, com va fer el meu germà en el seu moment, els gitanos arriben a commoure's davant del patiment extrem d'alguns dels membres del seu poble, alguna cosa canviarà. Posats a somiar, per què no pensar que

l'amor vencerà aquesta terrible barrera del poble gitano?».

Per la seva part, el Demetrio afirma: «Espero que siguem més respectuosos amb la diversitat, ningú millor que nosaltres coneix quin és el preu de la diferència, encara que alguns cops sembla que se'ns hagi oblidat. És una qüestió de coherència, no podem reclamar respecte al poble romaní al·ludint a aquest respecte a la diversitat i el dret a existir per després exercir com a repressors de la nostra pròpia diversitat».

Finalment, l'Antonio, amb to solemne, conclou: «El poble gitano del segle XXI volem i necessitem ser demòcrates i lluitar per incrementar el nostre grau de llibertat i igualtat, com a conjunt i com a individus. Per tant, els gais i les lesbianes han d'esdevenir uns dels nostres valors importants».

El poble gitano, mil·lenari en el seu origen, ha patit una llarga història de persecucions, assimilació i aniquilament. Avui n'hi ha 14 milions a tot el món, 12 d'ells a Europa, i 1 a l'Estat espanyol. Són la minoria més gran, però també l'assignatura pendent del continent. Després d'escoltar aquests cinc representants del poble gitano, està clar que els arquetips i els prejudicis sempre s'enleben amb les minories.

Antonio Vázquez

Luis González (Manu)

Juan David Santiago

+ info:

De la India al Mediterráneo. La migración de los gitanos. Donald Kenrik, Ministerio para la Administración, 1995.

Webs: <https://es-es.facebook.com/pages/Ververipen-Rroms-por-la-diversidad/174927922535472> (Veripen)
 #YoNoSoyTrapacero: <https://youtu.be/DqBvpWbmdkQ> (campanya)
<https://baxtalo.wordpress.com/> (blog de Demetrio Gómez)

Miguel Ángel Aguilar, fiscal especial de delictes d'odi i discriminació, té una llarga trajectòria treballant per portar als tribunals qualsevol acte homòfob que pugui ser punitiu. Guardonat amb el premi Àlex Seglers en reconeixement a la seva tasca per la defensa dels drets humans i la lluita contra la discriminació, parla amb COLORS sobre les dificultats que tenen moltes persones per denunciar agressions homòfobes o trànsfobes, sobre la nova llei contra l'homofòbia i sobre la manera de combatre els delictes de discriminació.

Miguel Ángel Aguilar: «Atacar la igualtat és atacar el model de convivència»

per Jordi Monner i Faura

Quina és la funció de la fiscalia de delictes d'odi i discriminació?

En realitat no és una fiscalia independent, sinó que forma part de la fiscalia de Barcelona. De la mateixa manera que en un sistema sanitari els metges de capçalera gestionen l'atenció primària i en funció de la malaltia et deriven cap a una atenció especialitzada, la fiscalia disposa d'uns serveis especialitzats per a delictes específics. El fiscal de delictes d'odi i discriminació tracta aquells temes relacionats, precisament, amb l'odi i la discriminació que superen l'àmbit d'actuació dels fiscals de zona.

Això a la demarcació de Barcelona, però, i si el delicte es produeix a Tarragona?

Aquest servei especialitzat es va crear a la fiscalia de Barcelona el 2009, en una actuació pionera en tot l'Estat. Com que ha donat molts bons resultats, s'ha implementat a totes les demarcacions (la fiscalia és un òrgan jerarquitzat, dividit en demarcacions provincials), adaptant-lo a les característiques pròpies de cada territori. A Tarragona la fiscal encarregada dels delictes d'odi i discriminació és l'Ana Ferrer. Qualsevol persona o entitat que cregui ser víctima d'un delicte d'aquestes característiques, pot anar a la fiscalia de Tarragona i preguntar per ella.

Deies que el servei ha donat molts bons resultats

Sols una dada: l'any passat vam tenir un 90% de sentències condemnatòries per delictes d'odi i discriminació, una xifra francament elevada.

¿L'odi és un delicte?

No, l'odi no és delicte, però sí que pot ser el motiu per cometre'n un. Un delicte és agredir una persona, insultar-la, amenaçar-la, destrossar el seu patrimoni..., i segons el codi penal, si aquest delicte està motivat per sentiments d'homofòbia, racisme, xenofòbia, intolerància religiosa, etc, al tenir motius discriminatoris, hi ha un agreujant i la pena és més elevada.

En general, les persones que han sofert algun tipus d'atac homòfob, ho denuncien o encara son molt reticents?

Encara costa molt. Tant a Catalunya com a la resta de l'Estat hi ha pocs estudis sobre índex de denúncies rigorosos, però la Unió Europea conta amb un òrgan molt prestigiós i solvent, l'Agència de Drets Fonamentals, que va presentar un estudi on s'indicava que un 67% de les agressions homòfobes no es denuncien.

Quin són els principals motius d'aquesta resistència a denunciar?

Les víctimes no denuncien l'agressió per motius molt diversos; el més comú és que pot comportar una sortida abrupta de l'armari, i que de cop se sàpiga en l'àmbit familiar, laboral i social que el denunciador és homosexual o transsexual. I com més petita és la població de la persona agredida, més gran és la por a fer la denúncia. Als pobles petits és molt fàcil que no es denunciï perquè potser l'endemà tothom sabrà que tal o qual persona és gai o lesbiana. Altres cops no es denuncia perquè el delicte s'ha comès en circumstàncies molt íntimes, com pot ser una zona de *cruising*, una sauna o un cuarto fosc. Això dificulta moltíssim que la víctima, per pudor, denunciï els seus agressors; inclús alguns s'han arribat a sentir culpable de la situació. També hi ha víctimes que són estrangers sense papers i no s'atreveixen a denunciar perquè això pot comportar que se'ls obri un expedient d'expulsió.

Acostumem a parlar d'homofòbia, però, hi ha més cassos d'agressions trànsfobes?

Hi ha víctimes gais, hi ha víctimes lesbianes i hi ha víctimes transsexuals, però de tot el col·lectiu LGTBI, les transsexuals femenines són les que menys denun-

ciem per una raó molt senzilla: són les que pateixen més risc d'exclusió social. Tenen unes dificultats terribles per accedir al món del treball i es veuen abocades a fer treballs marginals, alguns cops relacionats amb la prostitució. A més, n'hi ha un gran nombre que són llatinoamericanes sense papers. En aquesta situació, denunciar es gairebé un acte d'heroisme.

Quin tret en comú tenen les denúncies que arriben a la fiscalia?

N'hi ha de tot tipus, però els delictes més comuns que solen patir les víctimes de discriminació per orientació sexual són agressions físiques, insults i impedir l'accés a locals públics. Per exemple, ara estem treballant en el cas de dues lesbianes que no les van deixar entrar en un establiment públic, i existeix un precedent jurisdiccional interessat, doncs fa dos anys a dos noies transsexuals les van impedir l'accés a una discoteca i al judici vam aconseguir la primera sentència condemnatòria.

Pot ser útil la coordinació entre la fiscalia i les associacions LGTB a l'hora de denunciar?

Per a la fiscalia les relacions amb el teixit associatiu són bàsiques: ja hem dit que el 67% dels delictes comesos en l'àmbit LGTB no es denuncien, i les

associacions son autèntiques antenes del què passa al carrer, son antenes i termòmetres. Una estreta relació amb elles ens permet saber molt millor el què passa. I a la inversa, és bo que les entitats i col·lectius a les que arriben moltes possibles denúncies coneguïn com accedir ràpidament a la fiscalia. Una bona coordinació sempre facilita que es denunciïn i s'esclareixin els atacs homòfobs.

La llei aprovada pel Parlament de Catalunya contra l'homofòbia, és una bona eina?

I tant. Els comportaments discriminatoris més greus estan previstos al codi penal: pegar a una persona, destrossar-li el patrimoni, amenaçar-la o ofendre-la son delictes. Però hi ha altres comportaments discriminatoris no contemplats al codi penal, que està per castigar els actes mes greus. Aquests comportaments, han de quedar impunes? No, però la resposta s'ha de donar en l'àmbit del dret administratiu sancionador. Fent un paral·lelisme, saltar-te un semàfor no és un delictes (si al fer-ho atropelles a una persona i la mates aleshores sí que es converteix en un delictes); significa que no parar davant d'un semàfor vermell ha de quedar impune? No, cal una sanció administrativa. El dret administratiu sancionador s'encarrega de castigar aquells comportaments no suficientment greus com per figurar al codi penal però que han de tenir una resposta jurídica, i la llei contra l'homofòbia estableix un catàleg de conductes sancionables per via administrativa. A més, la llei també contempla un conjunt de principis, de polítiques rectores, que afecten a la sanitat, a l'ensenyament, als mitjans de comunicació, al món del treball, etc., amb la idea de promoure i garantir els drets de les persones LGTBI.

Ja funciona al cent per cent?

Encara no. Ara cal que s'implementi, es desenvolupi i s'apliqui, i sé que la Generalitat hi està treballant. De fet, s'han començat a obrir els primers expedients sancionadors i estudiar les primeres denúncies que els estan arribant.

S'ha parlat molt de la introducció a la llei de la inversió de la càrrega de la prova: segons quin tipus de faltes, no és l'agredit qui ha de demostrar la culpabilitat de l'altre sinó que és el possible agressor qui ha de provar la seva innocència.

La inversió de la càrrega de la prova no és ninguna novetat, molta gent creu que és exclusiva de la llei contra l'homofòbia, però està en l'ordenament jurídic espanyol des del 2003 per imposició de dos directives de la Unió Europea, que estableixen la inversió de la càrrega de la prova per al dret civil i per al dret laboral; de fet, la llei contra l'homofòbia la circumscriu exclusivament a aquests dos àmbits. Al dret penal i al dret administratiu sancionador regeix la presumpció d'innocència, sinó vulneraríem els drets humans.

I quina aplicació pràctica pot tenir?

En aquells àmbits en que es pot aplicar, és una potent eina perquè la discriminació és molt difícil de provar. Per exemple, quan una persona ha estat acomiadada de la feina i està convençuda de que el motiu real del seu cessament és la seva condició d'homosexual o transsexual i presenta unes dades objectives —imaginem un col·legi amb una determinada línia ideològica o religiosa, o un acomiadament justificat per una suposada crisi d'una empresa que ha obtingut beneficis—, li correspon al que acomiada demostrar que no ho ha fet per discriminació.

Avui, a les nostres escoles, encara hi ha bulling i assetjament escolar. Què està fallant?

Els comportaments d'intolerància es donen a tots els nivells, i a l'ensenyament també. Des de l'octubre existeix un protocol específic per la prevenció, la detecció i la reacció davant de comportaments motivats per odi i discriminació a les aules, que preveu la formació dels educadors perquè sàpiguen detectar i reaccionar davant de comportaments discriminatoris a l'escola, i que ensenya als alumnes de batxillerat quins actes són vexatoris i/o delictius. A

més, es fan uns talles on es convida a la reflexió i el debat entre alumnes, alhora que se'ls explica com denunciar si algú es considerava víctima de discriminació. Hi ha comportaments discriminatoris a les aules, però s'han creat les eines per detectar-los i reaccionar davant d'ells, i sobre tot, prevenir-los.

N'hi ha prou amb l'actual codi penal per lluitar contra els actes de discriminació?

Fa temps que demano que hi hagi una llei integral d'igualtat de tracte i no discriminació que sancioni aquells comportaments que no son delictius, com la llei contra l'homofòbia, però que sigui integral i que abasti tots els motius de discriminació. I demano que el codi penal s'actualitzi i es reformi, doncs es va redactar l'any 1995, amb una realitat social, cultural, religiosa i de diversitat sexual molt diferent a la d'avui.

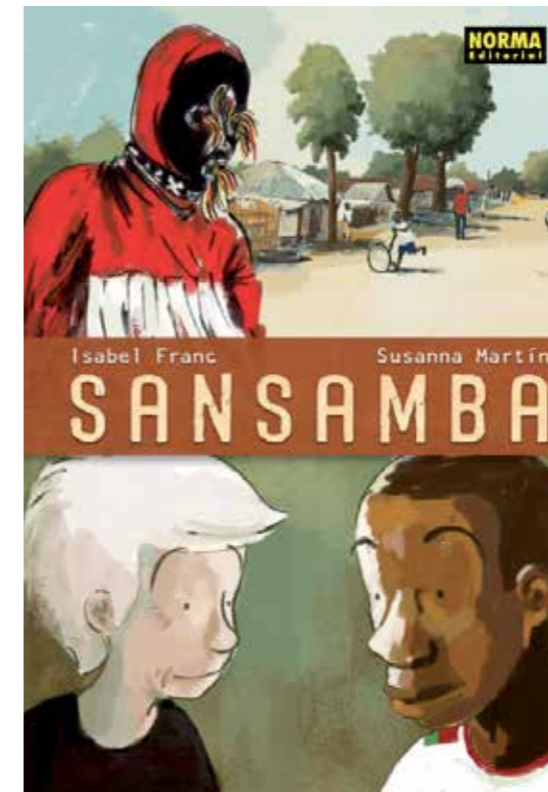
La policia està preparada per gestionar amb garanties una denúncia d'homofòbia?

Des del 2009 els Mossos d'Esquadra tenen un protocol específic per tractar denúncies i delictes d'homofòbia i transfòbia. En canvi, les policies locals son una de les assignatures pendents pel què fa a la formació específica. S'ha fet alguna cosa, però considero que cal una formació no puntual ni accessòria sinó continuada per aquest tipus de delictes, i crec que hauria de ser obligatòria perquè el que està en joc no es quelcom accessori, sinó el model de convivència que ens hem donat.

I quin és aquest model de convivència?

Cal respecte a la dignitat de les persones i respecte a la diversitat. Tenim una societat plural i diversa, en la que de tant en tant hi ha actituds de rebuig al diferent que atempten contra el principi d'igualtat. Els quatre valors que cimenten el nostre Estat social democràtic i de dret són la llibertat, la justícia, el pluralisme polític i la igualtat, i els quatre estan al mateix nivell, no hi ha jerarquia. Quan s'ataca la igualtat, que això és la discriminació, s'està atacant el nostre model de convivència.

La Isabel és una escriptora prolífica, doncs, a més de *Entre todas las mujeres* i de la seva trilogia, va publicar *No me llames cariño* (2004) i *Las razones de Jo* (2006); i l'any 2012 va guanyar el premi Terenci Moix per la novel·la *Elogio del Happy End*. Els seus últims treballs, *Alicia en un món real* i *Samsamba*, l'han endinsat dins del món del còmic; per això ha comptat amb la col·laboració de la Susanna Martín, que ha dibuixat les imatges.

Quan comença Isabel Franc a escriure... i Lola Van Guardia?

Em recordo escrivint des que em van posar un llapis a la mà. Encara guardo un parell de contes escrits quan tenia 9 anys. Com Isabel Franc, la meua primera novel·la, *Entre todas las mujeres*, es va publicar l'any 1992 a *La Sonrisa Vertical*, la col·lecció eròtica de Tusquets. Uns anys més tard, quan es va crear l'editorial Egales, em van demanar que hi col·laborés i ho vaig fer amb un «culebrón lésbico por entregas» titulat *Con Pedigree*, que va ser l'inici de la Trilogia de Lola Van Guardia i que ha estat reeditat cinc vegades, la darrera el 2011 en una edició especial *15 anys de Con Pedigree* que inclou una introducció explicant com i per què va «néixer» Lola Van Guardia.

Una còmica de la ploma

Entrevista amb Isabel Franc

L'escriptora Isabel Franc va irrompre en el panorama literari amb *Entre todas las mujeres*, sent finalista del premi «La Sonrisa Vertical» al 1992. Poc després, sota el pseudònim de Lola Van Guardia, va publicar la celebrada trilogia *Con pedigree* (1997), *Plumas de doble filo* (1999) i *La mansión de las trébedas* (2002). L'any passat va guanyar el premi «Ploma Daurada» concedit pel col·lectiu H₂O perquè, a través dels seus llibres, ha lluitat per la visibilitat de les lesbianes amb moltes dosis d'humor.

Què és el que t'impulsa a escriure?

Com he dit, vaig començar molt petita, no m'agradava la realitat que m'envoltava i la forma de fugir-hi era inventant històries. Més endavant, m'ha impulsat també el compromís social. Els meus llibres presenten el món de les lesbianes d'una forma que pocs cops s'ha tractat: diversitat i pluralitat, fugint del drama i afegint-hi humor. Això m'ha estimulat durant molt de temps.

Ara tinc altres interessos i compromisos socials. La meva darrera novel·la gràfica, *Sansamba*, tracta el tema de la immigració reflectint la història autobiogràfica de la meva amista amb un jove senegalès. Una part dels drets d'aquest llibre van a la petita ONG Latitud Zero (<http://onglatitudzero.blogspot.com.es/>) que gestiono amb un grup d'amigues (i un amic). Per cert, agraiem amistsats al nostre Facebook www.facebook.com/onglatitudzero?fref=photo.

T'has definit com a «còmica de la ploma»

M'agraden molt els jocs de paraules, els dobles sentits, la capacitat lúdica del llenguatge. Em dedico a l'humor, per tant sóc una còmica, ho faig escrivint, o sigui amb ploma. L'altre sentit de la paraula «ploma» no cal que l'expliqui, oi?

Existeix una literatura lèsbica?

Com a gènere, no es podria dir que existeix una literatura lèsbica, però sí com a un conjunt d'obres

que reflecteixen una realitat silenciada, amagada i, sovint, vexada. La història de les lesbianes circula entorn de dues característiques: la invisibilitat i la tragèdia. Des de Safo fins a pràcticament el segle XIX no hi trobem producció literària i quan aquesta comença, té com a tribut fonamental el final tràgic. És com una advertència: «No existiu i si existiu ho teniu fotut». Això no és altra cosa que un reflex de com les lesbianes han estat considerades dins la societat. Reivindicar la literatura lèsbica és una forma de reivindicar la nostra existència.

Com definiries els teus llibres, d'humor, novel·la negra...?

L'humor és la constant en tota la meua producció, i també el component social; a partir d'aquí he explorat diferents gèneres, entre ells la novel·la d'intriga, tot i que està més a prop de la paròdia del gènere negre que del gènere en si. Potser les definiria com novel·les de contingut social en clau d'humor. Però més aviat no les definiria i em quedaria tan ampla.

Les lesbianes han estat menys visibles que els gais. Creus que és així? Per què?

Sí, és evident que ha estat així. La raó principal crec que està relacionada amb la necessitat que té el patriarcat d'anul·lar la dona. Provocar el sentiment de no existència o d'existència dramàtica no deixa de ser

una brillant estratègia per a aniquilar un col·lectiu. Els gais ho han tingut molt fotut, però ho han tingut. Nosaltres estem encara exigint que se'ns reconegui.

Creus que els teus llibres han ajudat a la visibilitat de les lesbianes, o si més no a prendre'ns la manca d'ella amb humor?

Espero que sí... potser això ho haurien de dir les lectores. De tota manera, si han contribuït a la visibilitat ha estat dins un cercle tancat i reduït. La premsa generalista, en molt poques ocasions accedeix a ressenyar llibres que tractin el tema lèsbic; és més, sovint es neguen a parlar-ne. Això em va passar quan vaig publicar *Alicia en un món real*, una novel·la gràfica que tracta del càncer de mama i on les protagonistes són lesbianes. Per fortuna, i malgrat aquesta demostració d'ignorància, la novel·la és a molts hospitals al servei de les pacients.

La majoria dels llibres que has escrit han estat publicats per Egales, una editorial que publica llibres de temàtica LGTB. És per això que ets molt coneguda entre les lesbianes i no per un públic més ampli?

Com acabo de dir, la premsa generalista s'ha negat reiteradament a ressenyar llibres de lesbianes, al marge de la seva qualitat. A Egales se l'ha despresregiat deliberadament dient que el que publica no té «qualitat», però l'editorial té diferents col·leccions i

ha arriscat molt amb títols de gran exquisidesa intel·lectual, d'aquells que no donen de menjar a cap editorial: clàssics com *El almanaque de las mujeres*, de Djuna Barnes, o *Idilio sáfico*, de Liane de Pougy, assaigs de gran potència com *Paris era mujer*, d'Andrea Weiss, i des de fa uns anys publica també els premis Fundació Arena... Res d'això és menyspreable i, en canvi, no s'ha fet cap referència als mitjans de comunicació generalistes. Sincerament, que no em diguin que no hi ha discriminació.

Els teus dos últims llibres, *Alicia en un món real* i *Sansamba*, han estat publicats per Norma Editorial, una editorial més generalista. Han arribat al gran públic perquè tracten de temes d'interès més general com són el càncer de mama i la immigració?

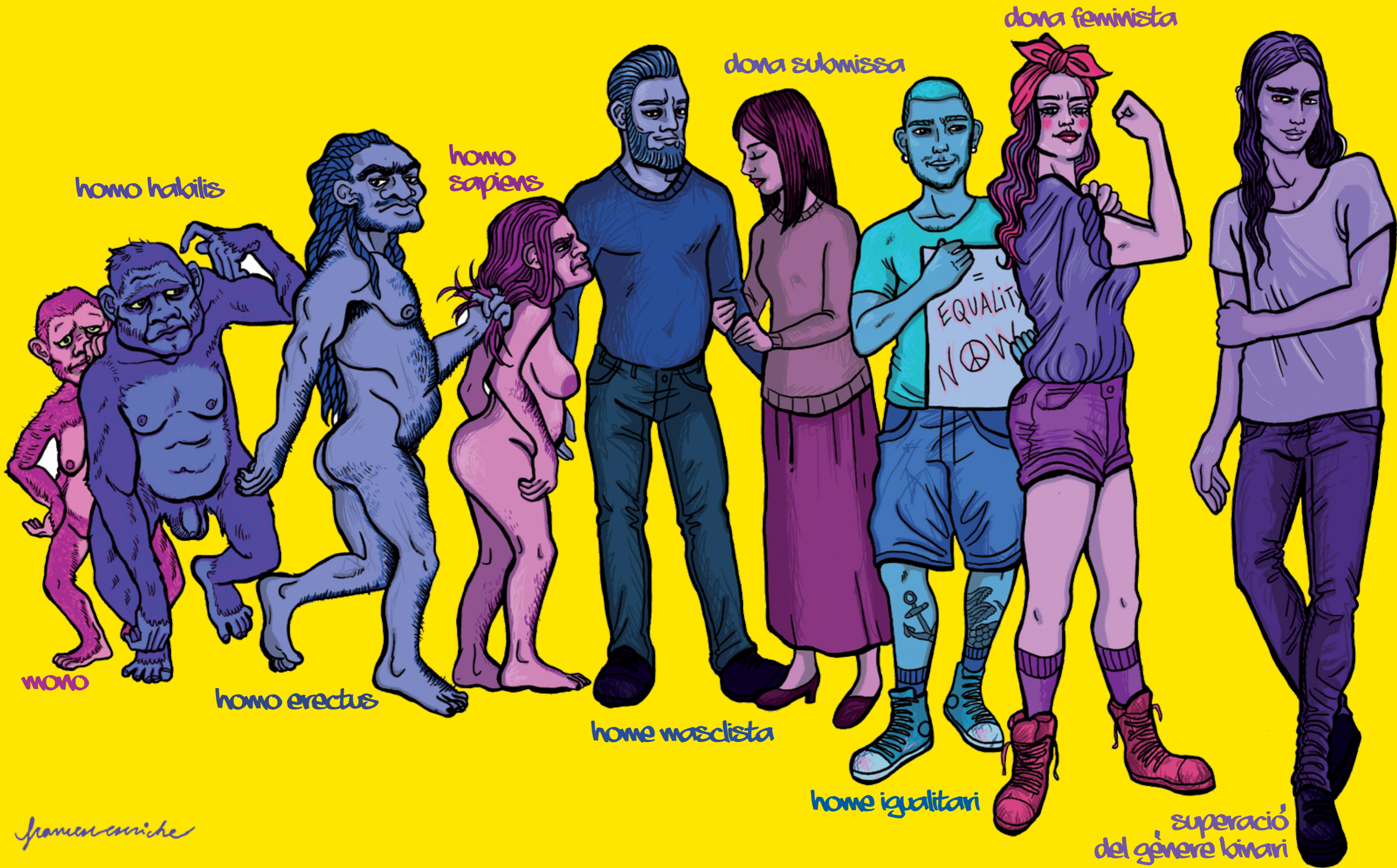
Sí, és clar que han ampliat la franja de públic i tots dos, tocant temes «més generals», com dieu, ho fan des de la perspectiva d'una protagonista, alter ego de l'autora i lesbiana declarada. El que caldria preguntar és si la vida de les lesbianes no és també un tema «d'interès general». I el perquè.

Quins són els teus pròxims projectes?

Em sap greu però no puc parlar d'aquest tema, la meua religió no m'ho permet, la meua metgessa m'ho ha desaconsellat i la meua mànager m'ho te prohibit. Què hi farem!!

teoria de l'evolució humana

francesc urribe

Col·lectius LGTB en crisi?

Es parla molt de la crisi de l'associacionisme al nostre país, crisi de la qual els col·lectius LGTB no se n'escapen. L'aparició de les xarxes socials i de noves formes de comunicació entre els joves en son la causa? S'ha institucionalitzat massa el moviment LGTB? S'ha renovat el discurs? Manca un canvi generacional? S'ha perdut l'esperit reivindicatiu? Quines son les perspectives de futur? COLORS ha preguntat als representants de les principals associacions LGTB+ a Catalunya què en pensen. Esperem que serveixi per a que tothom, cadascú des del seu lloc, reflexioni sobre les virtuts i les mancances del teixit associatiu LGTB+.

Ferran Benaiges

LGTeBre (Associació de Lesbianes, Gais, Transgènere, Bisexuals i Intersexuals de les Terres de l'Ebre)

1 De vegades es posa en dubte que hagi d'existir una associació LGTB per la convicció que vivim en una societat tolerant, però encara hi ha molta gent que ho passa malament per desenvolupar la seva sexualitat. Tanmateix vivim en una societat fortament sexualitzada on la sexualitat és un element central en la construcció de la identitat. Molta gent es defineix com a gai o lesbiana per autoafirmar-se: cal respectar aquesta autodefinició, ja que en la societat actual l'organització de persones LGTB... ha estat una eina útil a l'hora d'aconseguir victòries. Així, cal aprofundir en tots els avenços i lluitar contra qualsevol mostra d'homofòbia.

Això no obstant, s'ha de treballar cap a la deconstrucció de les identitats tancades imposades, i del binarisme, que ens marca com hem de ser fins i tot abans de néixer, i anar cap a una societat on es valori les persones independentment de la seva sexualitat.

2 Els col·lectius LGTB han sabut incidir políticament a l'hora d'aconseguir millores legislatives i reconeixement social que ha servit per a millorar la vida de moltes persones. També fan una gran feina entitats que treballen aspectes específics com ara VIH, migració, homofòbia, famílies, pares, entitats territorials... possiblement aquest ventall d'entitats especialitzades sigui una virtut si s'aconsegueix una bona coordinació, es busquen objectius concrets comuns i es treballa des del respecte i la voluntat de canvi i millora social.

3 L'ús de les etiquetes identitàries per articular moviments de minories, creades a partir d'unes categories que en un primer moment va establir la medicina per classificar a les persones en les societats industrials, i que van ser utilitzades estratègicament per moviments d'alliberament sexual, ha donat bons resultats a l'hora d'obtenir concessions polítiques i de reconeixement social. Per altra banda, en les societats en les que vivim, les entitats LGTB aporten referents i la visibilització pot ajudar a molta gent a sentir-se reconfortada. ■

Marc Arumí

Secretari de TalComSom (Associació LGTB d'Osona)

1 S'ha de continuar lluitant, però posant especial èmfasi en les ciutats petites i en els pobles, on encara queda molt per fer. Tot i el que s'ha aconseguit en l'àmbit nacional, encara hi ha moltes persones que se senten discriminades i no tenen el suport del seu entorn. Impulsar plans locals contra la LGTBfòbia en aquestes poblacions és una bona eina per aconseguir la igualtat plena. A més, l'entorn escolar és un altre dels punts on s'hauria d'incidir perquè s'hi parles d'homosexualitat i transsexualitat amb tota naturalitat.

2 Els col·lectius LGTB a Catalunya hauríem d'intentar compartir recursos entre nosaltres; es pot donar el cas de que una entitat posi d'esforç i recursos econòmics en

Ferran Pujol

Dtor. del Projecte dels NOMS-Hispanosida

1 Treballar plegats per a la salut sexual del col·lectiu en general. Pel que fa al VIH, no relegar aquest deure moral només a les entitats que treballem per a la salut.

2 Com a mancança, la poca capacitat de relleu generacional i d'actualització del discurs "oficial". Com a virtut, destacaria la gran diversitat.

3 Parafrasejant David Fernández: si no és ara, quan? Si no som nosaltres, qui?

4 La lluita per treure'ns el VIH de sobre no ha de ser només dels homes gais i les dones transsexuals, sinó de tots. ■

una cosa concreta quan hi ha una altra entitat que ja ho ha desenvolupat i que podria compartir-ho amb els altres col·lectius. Una de les grans virtuts del col·lectiu LGTB a Catalunya és que posa molt d'esforç i ganes a realitzar la seva feina en la lluita pels drets del col·lectiu i això fa que s'aconsegueixin aquestes fites tant importants.

3 Crec que sí, tot i que tenen característiques específiques. La lluita per la seva visibilització segueix el mateix camí que han fet i estan fent les entitats LGTB.

4 Durant aquests anys, hem avançat molt però hem d'estar atents, ja que encara hi ha persones que voldrien que féssim passos enrere en tot el que s'ha aconseguit. ■

Pau Galve

Front d'Alliberament Gai de Catalunya (Girona)

1 Crec que cal visibilitzar totes les discriminacions que patim en els diferents àmbits de la societat (familiar, laboral...). L'aprovació de la llei ha estat un primer pas, ara cal implementar-la i desenvolupar-la en totes les seves potencialitats. Hi ha un sector, l'educatiu, on s'hauria de fer un pla d'urgència per intervenir en els plans d'estudis, preparació del professorat i acabar amb el bullying homòfob. Com activista de Girona, vull remarcar la diferència que es dona entre la capital del país i la resta del territori. Cal prioritzar les accions dels col·lectius LGTB en les poblacions mitjanes i petites.

2 Comencem per la virtut, la seva pluralitat organitzativa i la seva capacitat d'actuar units quan la situació ho demana; la lluita per la Llei Contra l'Homofòbia és un bon exemple de com hem pogut aprofitar la nostra pluralitat d'interessos i visions per fer una llei molt completa, i alhora hem actuat units davant dels partits i institucions. La mancança pot ser una certa visió de que ja estem prou bé i baixar la guàrdia davant dels sectors homòfobs, pensant que el que tenim ja no ens ho poden arrabassar. Un altre punt es el caure en la discriminació dins dels col·lectius, cosa que te a veure amb els tòpics que incentiva el sistema: hem de ser joves, amb poder adquisitiu, preferiblement homes..., d'aquest tòpic surten discriminacions com la de les persones grans.

3 Crec que estem parlant de diferents temes i tots ells complexos. En el tema de l'intersexualitat no podem ser paternalistes, una cosa es recolzar i acompanyar aquest col·lectiu per que pugui organitzar-se i fer d'altaveu de la seva situació i un altre es substituir-lo de forma conscient. Sobre la teoria *queer*, va ser un bon revulsiu en el seu moment per qüestionar moltes idees preconcebudes, però fins a un cert punt; crec que més enllà de l'encert o no del seu desenvolupament, i que el plantejament de fer desaparèixer etiquetes com a idea de futur pot ser interessant, a hores d'ara les etiquetes gai i lesbiana continuen sent necessàries contra les actituds homòfobes, i invisibilitar a gais i lesbianes sota el terme *queer* pot ser més aviat contraproduent. ■

Oriol Grau

Actor, director teatral i activista gai

1 Cal treballar per la sensibilització de col·lectius concrets: escoles, policies, pares, religiosos, clubs esportius, gent gran, mitjans de comunicació...

2 Hi ha manca de voluntaris per culpa de la creença de que ho tenim tot normalitzat. La virtut és mantenir-se i seguir lluitant, perquè no ho tenim tot normalitzat.

3 Sí. El moviment LGTB té un recorregut de lluita que ha de servir per afavorir l'alliberament de la resta d'identitats sexuals.

4 Fins i tot quan ens sembli que hem aconseguit l'alliberament absolut, algú haurà de vetllar per preservar aquesta llibertat. Aquests són els moviments LGTB. ■

Joan Pons Solé

Brot Bord del Camp de Tarragona

1 Ara que tenim el marc legal que empara bona part de les llibertats del col·lectiu LGTB, crec que encara ens queden grans fites per endavant. Per una banda cal continuar treballant, més fort que mai, perquè surtin a la llum tots els casos de discriminació i agressió del col·lectiu, i que siguin denunciats sota el nou marc legal. I per altra banda, hem d'aconseguir la plena normalització als àmbits laboral, familiar, juvenil, associatiu i polític, entre d'altres.

2 Penso que ens hem de sentir orgullosos de la diversitat de col·lectius LGTB del nostre país; cadascun en el seu àmbit fa una feina extraordinària, això és una gran virtut. Quan ens unim per una fita comuna, som imparables, la Llei Contra l'Homofòbia n'és un exemple. Però cal ser autocrítics i admetre que sovint caiem en l'excessiu encasellament que nosaltres ens generem.

3 Probablement sí; si no ho encapçalarem nosaltres, no crec que ho faci ningú en nom nostre. Tot i així, cal que ens marquem l'objectiu d'aconseguir que aquesta visibilització sigui transversal en la societat i no recaigui únicament en els col·lectius LGTB. Però per arribar-hi ens caldrà molta pedagogia, educació i voluntat d'escolta activa per part de tothom. ■

Preguntes

1. Un cop aconseguit el matrimoni, la llei contra l'homofòbia i la visibilització de gais i lesbianes, quines creus que han de ser les properes fites dels col·lectius LGTB?
2. Quines són les principals mancances i virtuts dels col·lectius LGTB avui a Catalunya?
3. Creus que la lluita per la visibilització de les diverses identitats de gènere (intersexual, *queer*, etc.) ha d'estar encapçalada pels col·lectius LGTB?
4. Si vols, afegeix un comentari.

José Benito Eres Rigueira

GAG (Grup d'Amics Gais, Lesbianes, Transsexuals i Bisexuals)

1 La gent gran, la joventut i la transsexualitat són col·lectius molt discriminats. Aconseguir la igualtat social creiem que serà una lluita llarga i difícil.

2 La virtut d'aquest moviment és que encara segueix viu, dinàmic i lluitant pels drets de les persones LGBTI. També ha hagut una gran especialització d'associacions: famílies, policies, culturals, VIH, etc. El gran defecte és que falta capacitat de recanvi i d'incorporar a la joventut. No hi ha relleu generacional. D'altra banda, no s'està sabent adaptar a les noves tecnologies, que està canviant les formes de comunicació entre les persones; la gent no va a les associacions com abans.

3 Sento dir que no. A més, encara és un moviment molt desorganitzat, doncs estan tan discriminades que primer han d'atendre les seves necessitats bàsiques i els falta temps i espai per associar-se, i les que poden fer-ho estan integrades en col·lectius de gais, des d'on fan una certa pressió. ■

Armand de Fluvià i Escorsa

Activista històric, fundador del FAGC i del Casal Lambda

1 Ara tota la tasca del moviment ha d'anar dirigida a lluitar, sense treva, contra l'homofòbia en tots els aspectes que es pugui manifestar, principalment a l'àmbit de l'ensenyament (a tots nivells) i els mitjans de comunicació.

2 No hi ha la trempera d'anys passats i la majoria s'han abandonat a l'autocomplaença i no se sent implicada amb el moviment; com a conseqüència, no hi ha motivació ni compromís.

Rodrigo Araneda Villasante

President d'ACATHI (Associació Catalana per a la Integració d'Homosexuals, Bisexuals i Transsexuals Immigrants)

1 El treball per als col·lectius menys visibles, com les persones trans, bisexuals, intersexuals, etc. en situacions d'alta vulnerabilitat, que exigeix una lluita enèrgica per la sensibilització social, la inclusió i la normalització. Sense oblidar el treball en i per les interseccionalitats, es a dir, espais en els que conflueixen elements de diversitat d'ètnia, gènere, nivell socioeconòmic, etc. que sovint determinen un alt risc de discriminació.

2 En positiu, destacaria que son proactius i creatius, amb un alt grau d'implicació en els temes d'actualitat, capacitat de debatre en profunditat i diversitat de punts de vista.

Per contra, sovint costa generar atenció sobre temes que escapen de lo local, o als que es sumen altres factors a més del gènere o la identitat sexual, com per exemple, l'acollida a persones que venen d'altres països en els que són discriminades i/o amenaçades, persones del col·

3 Penso que sí, tot i que considero que estem fixant massa identitats, tot el contrari del que pensàvem els que vam iniciar el moviment.

4 Felicitar de tot cor els que mantinguin encara el foc sagrat de la lluita contra tota discriminació, malgrat el que he dit abans. Tant de bo que cada vegada hi hagi mes companys implicats. ■

lectiu amb pocs recursos econòmics que necessiten recolzament més enllà dels serveis socials, etc. En aquests cassos, ens resulta sovint difícil aconseguir el compromís de persones voluntàries alienes a la nostra associació. Potser es tingui la falsa imatge de que els drets més importants està aconseguits i s'invisibilitzen situacions de LGTBfòbia quotidianes.

3 No exclusivament. A ACATHI treballam en xarxa amb entitats LGTBI i altres vinculades a àrees com immigració, joventut, salut, etc., generant aliances per la interculturalitat, la diversitat i els drets de les persones.

4 El futur ens exigeix organitzar-nos millor i generar respostes realistes a situacions vitals cada cop més exigents. Passa per anar més enllà del discurs dels drets i dur a la pràctica estratègies concretes d'inclusió, atenció dels més vulnerables i d'aposta per el valor de la diversitat. ■

Joaquim Roqueta i Manen

President de Gais Positius

1 Les properes fites són donar a conèixer la Llei Contra l'Homofòbia i establir mecanismes perquè les persones LGBTI coneixen els seus drets i sàpiguen com denunciar el delictes d'odi i discriminació, especialment aquells per l'orientació sexual o identitat de gènere de la víctima. També una millor preparació i coneixement de les entitats en temes de salut del col·lectiu LGBTI i una implicació conjunta per donar resposta a la sida i a les ITS.

2 Les millors virtuts han estat la unitat del col·lectiu per aconseguir grans reptes com la Glorieta de la Transsexual Sònia a Barcelona o la Llei Contra l'Homofòbia i la seva gran capacitat de treball i mobilització. Les mancances més importants són la precarietat, la falta de recursos econòmics i d'espais dignes per oferir serveis i atenció a les persones LGBTI.

3 La clau per aconseguir drets i visibilitat fins ara ha estat anar conjuntament lesbianes, gais, bisexuals, transsexuals i intersexuals, i per

tant aquesta ha de ser una lluita conjunta des del respecte a la diversitat.

4 Podem parlar amb orgull que hem aconseguit una bona llei per fer efectiu el dret a la igualtat i a la no-discriminació per raó d'orientació sexual, d'identitat de gènere o d'expressió de gènere en els àmbits tant públics com privats sobre els quals la Generalitat i els ajuntaments tenen competències. Obliga els poders públics, que seran assessorats pel Consell Nacional de les Persones LGBTI, que és un òrgan participatiu i consultiu permanent. Ara cal que ràpidament el Govern es doti d'un òrgan coordinador de les polítiques LGBTI i ofereixi un servei d'atenció integral. I haurà de garantir la formació i la sensibilització dels professionals i dels treballadors de l'Administració. Així doncs, cal seguir exigint el desplegament de la llei i seguir pendents de les necessitats del nostre col·lectiu. ■

Gina Serra

ATC (Associació de Transsexuals, Intersexuals i Transgènere de Catalunya)

1 No crec que per al col·lectiu trans la llei del matrimoni sigui el punt de començament de la nostra lluita a la recerca d'una identitat de gènere, ja que entre les persones trans hi ha heterosexuals, homosexuals i bisexuals; el nostre reconeixement i visibilitat comença després de la Llei d'Identitat de Gènere de 2007.

2 S'ha lluitat en un camp conjunt contra l'homofòbia al col·lectiu homosexual i trans, però la transfòbia i bifòbia té una representació més gran de persones no només lesbianes i gais.

3 És difícil saber si les persones trans ens sentim integrades dins el col·lectiu LGTB o preferim estar dins la lluita feminista on ens sentim també integrades.

4 La lluita contra la transfòbia té com a objectiu acabar amb el rebuig irracional que pateixen les persones trans, siguin aquestes heterosexuals, bisexuals o homosexuals. ■

Daniel Gabarró

Patró de la Fundació Enllaç (fundació per a persones LGBT en situació de vulnerabilitat)

1 Teixir vincles de suport i solidaritat des del col·lectiu pels membres del mateix que actualment són invisibles: persones LGBT grans, depenents, amb discapacitats, amb minusvalies, vivint en pobresa, amb problemes psiquiàtrics...

2 La major virtut ha estat ensenyar la societat que l'amor està per sobre de les formes concretes. El principal repte actual és dotar de cor i solidaritat al col·lectiu perquè sigui doni suport a les persones LGBT que viuen en situació de risc o vulnerabilitat.

3 Sí, crec que forma part d'un mateix contínuum que marcava ja un

Josep Valls i Camps

Som Com Som (Col·lectiu per l'Alliberament Sexual del Vallès)

1 Doncs, viure el dia a dia amb completa normalitat, amb els veïns, els companys de feina, la família, els amics. De totes maneres, transsexuals i bisexuals s'han de poder visibilitzar molt més. La "B" dels col·lectius encara és tancada al fons de l'armari.

2 Crec que els col·lectius LGTBQ són formats per una petita part de les persones que es defineixen o tenen inquietuds homosexuals. No tothom es predisposa a treballar en l'organització i funcionament de les entitats. Cal seguir sent bel·ligerants en la consecució de la formació de les persones i en les relacions adultes amb plena llibertat i responsabilitat.

3 Cada grup de persones tenim identitat de gènere semblant o diferent. Va bé que cada col·lectiu treballi en les seves necessitats grupals específiques. Això sí, coordinant-se socialment per tal d'aconseguir junts una normalitat i respecte de les diferències d'identitat de gènere i d'orientació sexual a la societat.

4 Si volem ser tractats amb completa normalitat per la societat, haurem de demostrar i practicar que som respectuosos amb totes les diferències i diversitats afectivo-sexuals de les persones. Hem de treballar per tal que no hi hagi discriminació dins dels diferents membres dels col·lectius LGTBQ. ■

Ferran Pereda

Triangles Roses; fundador del Col·lectiu Gai de Barcelona

1 Amb el matrimoni es va fer un pas molt gran, però recordem que llavors aquesta no era una petició unànime del moviment GLBTQ+. De la Llei Contra l'Homofòbia considero que no serveix per a gaire cosa; és més una campanya de màrqueting que bàsicament serveix per fer creure a la gent que ara hi ha una llei que els protegeix. I respecte a la visibilitat, crec que és com el que diu el Didier Eribon de la sortida de l'armari, que és permanent i constant al llarg de la vida; és a dir, que amb la visibilitat, la lluita és el camí. No oblidem que

continua havent-hi massa suïcidis d'adolescents per motius de discriminació de gènere o opció sexual.

2 Virtuts: al territori la força del moviment és molta i van naixent associacions a diferents indrets, potser molt socials i poc polititzades, però surten com bolets i això és bo. Mancances: no passa al mateix a Barcelona, on en pocs anys s'han perdut dos dels tres grups de referència (Coordinadora Gai Lesbiana-CGL i Col·lectiu Gai de Barcelona-CGB), a més de la Barcelona queer que es movia molt per Raval, vinculada al Queerruption 8 i al desmuntatge

del cas 4-F. Avui la única associació que realment persisteix és el Casal Lambda.

3 No. Rotund i taxatiu. El moviment gai (parlar de LGTBQ+ és l'eufemisme d'un moviment gai masculí de la *gauche divine*) pot i ha d'acollir i ajudar a qualsevol moviment germà (lesbià, trans, queer, intersexual), com ja ha fet, de la mateixa manera que el moviment gai va ser acollit i ajudat pel moviment feminista en el seu moment. Però encapçalar-lo mai. Cadascú, com a persona o grup de persones, ha d'encapçalar la seva pròpia lluita. ■

Katy Pallàs i Picó

Presidenta de la FLG
(Associació de Famílies Lesbianes i Gais)

1 Jo no afirmaria que s'ha aconseguit la visibilització de gais i lesbianes. Hi ha moltíssima gent que encara viu dins de l'armari, si no totalment si en alguna part de la seva vida social i personal. Per poder viure la nostra orientació amb total normalitat, les persones LGBTI hem de sentir que tenim seguretat per fer-ho i de moment en la societat actual no tenim aquesta seguretat garantida. Aconseguir-ho passa per incloure a l'educació el respecte a la diferència i al tracte igualitari de la diversitat familiar i afectiva. Sembla que estem fent passes enreter pel que fa a aquestes qüestions, amb un augment d'agressions homòfobes i de les agressions a les dones, cosa molt significativa d'una societat que retorna a uns rols de gènere més marcats, on totes les persones que no se sentin còmodes dins de la heteronormia patiran alguna discriminació al llarg de la seva vida. Hem d'eradicar el bullying a les escoles mitjançant la coeducació i la inclusió d'informació adequada per a cada edat a la primària i la secundària. Hem d'acon-

seguir que la llei s'implementi en tota la seva extensió.

2 Durant els darrers tres anys hi ha hagut una conversió dels col·lectius LGBTI de Catalunya per aconseguir canvis a nivell polític que han donat molt bons resultats. Es per això que ha sorgit un desig de treball en comú; hem vist que junts aconseguim molt més. Les entitats LGBTI tenen diferents objectius, les famílies i els seus infants, immigració, gent gran, persones trans, famílies de persones LGBTI, persones seropositives, persones grans... i així fins a 33 entitats a tota Catalunya. Per fi tenim també entitats que s'estan organitzant al territori. Històricament les persones LGBTI han patit l'èxode cap a l'anonimat a les grans ciutats per poder viure en llibertat, això ara sembla que poc a poc anirà revertint-se, o això esperem, gràcies a l'aparició d'entitats que lluiten a les zones més rurals, fent visible al col·lectiu. Jo diria que la major virtut és l'amplíssima diversitat del col·lectiu, que acaba cobrint totes les àrees socials de la vida de la persona.

3 Les persones que hi treballen com a activistes tenen inquietuds socials, esperit d'entrega i voluntariat. La nostra funció com activistes és de difusió, visibilitat, denúncia, suport i assessorament, independentment de la lletra amb la ens identifiquem. Sempre tenim una actitud inclusiva a tota la diversitat, però la visibilització es produeix si aquesta pròpia diversitat es visibilitza també dins del col·lectiu.

4 M'agradaria destacar la importància que la visibilitat i l'associacionisme té per a mantenir els drets adquirits. Associar-se a una entitat i donar el teu suport com a soci o com a voluntari és fonamental per donar força a les nostres peticions davant les institucions. Sé que els drets dels infants que tenen dos pares o dos mares no sempre estan garantits, ni la seva seguretat a les escoles. La necessitat que contactar amb nenes i nens amb un model familiar semblant fa que tard o d'hora les famílies LGBTI ens vinguin a buscar. Però sempre és millor que sigui d'hora, pel benestar de les famílies i la felicitat dels infants. ■

Ivan Planes

Sectorial de Gais i Lesbianes de l'ANC

1 A nivell legislatiu hi ha hagut un fort avenç en els darrers anys a Catalunya i a l'Estat espanyol i la visibilitat del nostre col·lectiu ha augmentat, però encara es troba a faltar un tractament amb més naturalitat; són massa habituals les mirades indiscretes de la gent al voltant d'una parella del mateix sexe agafats de la mà o amb mostres d'afectivitat. També cal treballar en l'àmbit escolar per què els nen@s siguin educats sense cap perjudici, assumint amb normalitat que un nen@ tingui dos pares/mares o mostri característiques d'homosexualitat o transsexualitat. Mestres i famílies tenen molta a feina en aquest aspecte! En l'àmbit de l'Administració, el funcionariat hauria de rebre formacions de sensibilització per tractar sense prejudicis totes les persones independent de la seva orientació o identitat de gènere. I en la salut i el treball social cal una educació sexual i prevenció d'ETS enfocada a totes les orientacions sexuals.

2 El teixit associatiu a Catalunya és molt ric i el món LGTB no n'és cap excepció. Tenim una gran diversitat d'associacions que treballen molts temes diferents defensant els nostres drets. Caldria que aquests col·lectius s'obriessin una mica més a altres àmbits de la societat, ja que a vegades sembla que estiguin molt tancats en el seu àmbit d'actuació i el seu públic. Així s'aconseguiria donar més visibilitat a la feina d'aquestes entitats fora del col·lectiu LGTB.

3 Sí. La lluita pel reconeixement de les diferents identitats de gènere i orientacions sexuals, tot i ser coses diferents, no estan renyides, i per tant es poden aprofitar els mateixos col·lectius per aconseguir diferents objectius. A més, la societat encara té confusions entre un tema i l'altre. Al tractar-se de minories dins de la societat, potser junts podem ser més forts i tenir més visibilitat.

4 Com en molts altres sectors, la crisi econòmica que estem vivint ha fet estralls en el finançament d'entitats de prevenció i salut sexuals. Un país com Catalunya no es pot permetre mantenir tan mal finançada una tasca tant important. ■

Emilio Ruiz Pérez

President del Casal Lambda

1 Amb l'aprovació de la Llei Contra l'Homofòbia el 2 d'octubre de 2014 i la creació d'una Plataforma d'Entitats LGTBI de Catalunya, els col·lectius LGTBI hem aconseguit dos grans objectius. I ara tenim tres importants reptes: la implementació plena de l'esmentada llei, la creació d'un òrgan sancionador independent de l'Administració elegit pel Parlament, i una llei estatal antidiscriminària LGTBI.

2 Principal virtut: amb la creació de la Plataforma d'Entitats LGTBI hem aconseguit una unitat que fins ara no havíem aconseguit.

Principal mancança: l'escassa incidència i visibilitat del col·lectiu LGTBI fora dels grans nuclis urbans.

3 Considero que al front de la lluita per la visibilitat de les diverses identitats de gènere sempre hi han d'estar les persones que la integren; a elles les correspon el lideratge. El paper del col·lectiu LGTB ha de ser de col·laboració i recolzament. ■

Ainhoa Irueta Isusi

Les Atakàs

1 No per a tots els grups aquests han estat uns objectius. Per a nosaltres, aconseguir que se'ns "iguali", ser "integrades" en la societat no era un objectiu. Hem lluitat per oferir un altre punt de vista que pugui transformar la societat en una de més oberta i habitable, més enllà d'una estructura capitalista i heterocentrada. El matrimoni és una reproducció de l'estructura familiar heterosexual normativa. No volem assimilar-nos en una normalitat que ens ofega i ens constreny. Pensem que els drets són individuals, no passen per una parella o una família "normal".

2 Carència: hi ha poca visibilitat o referents de models alternatius, que no passen per l'assimilació i la normalitat. Queden invisibilitzats altres models més transgeneracionals, transidentitaris, transculturals... Virtuts: per a les persones que per la nostra edat hem viscut una joventut més repressora, tots els passos aconseguits pels col·lectius LGTB han possibilitat unes vides més habitables.

3 Crec que la suma de tots els col·lectius és més potent que l'assimilació en un discurs únic. Cadascun incideix en un aspecte de la lluita

Miquel Missé

Activista trans

1 En un pla més superficial podríem observar que aquestes fites aconseguides han tingut un impacte positiu en la població de gais i lesbianes, especialment entre els gais. Les persones trans no han adquirit la visibilitat i l'acceptació social que han obtingut gais i lesbianes. I en aquest sentit podríem pensar que la realitat trans és encara una assignatura pendent. Però més enllà d'això, podríem aprofitar el moment actual per fer una reflexió profunda sobre l'evolució del moviment LGTB, com ha evolucionat les seves estratègies polítiques i quines conseqüències han tingut, a qui han beneficiat i a qui han exclòs.

2 Abans que res, dir que al moviment actual li veig més mancances que virtuts, segurament perquè ha estat el meu moviment social de referència i sóc molt exigent amb el que espero d'ell. Dit això, crec que més que mancances hauríem de plantejar-ho com a reptes de futur. Entre les principals virtuts en destacaria dues: la primera, la capacitat per visibilitzar noves situacions emergents dins la realitat LGTB com la de les persones grans, les persones en situació de dependència, l'emergència d'un discurs LGTB en l'àmbit rural, o la realitat de pares i mares LGTB; la segona és la història del moviment LGTB a Catalunya en sí mateixa. Crec que tenir-la de referència pot donar moltes eines per re-pensar el moviment. Entre els principals reptes de futur crec que està la inclusió de la perspectiva feminista en la lluita per la llibertat sexual i de gènere, la superació de la crisi i reformulació del propi asso-

ciacionisme LGTB i una reflexió sobre com articular les lluites contra la LGTBfòbia en la lluita global contra la desigualtat social, teixint aliances i compromisos amb altres moviments socials. En aquest sentit recomano molt la pel·lícula anglesa *Pride* que s'ha estrenat recentment a l'Estat espanyol, sobre l'aliança de gais i lesbianes amb el moviment miner.

3 Crec que la lluita per la diversitat de gènere no pot ser un afegit a les sigles sino que ha de suposar una reflexió i una transformació d'aquestes. En alguns contextos es qüestiona des de fa anys les mateixes sigles LGTB. ■

que li és més proper, que a més repercuteix, suma i potencia a la resta dels col·lectius. Volem caminar cap a una societat sense fronteres d'edat, de cultura, d'identitat, de sexe... En aquest camí, cada col·lectiu pateix una discriminació més específica que el farà lluitar per determinades posicions. L'estructura patriarcal i la normalització com a poder que s'exerceix contra les que plantejem un altre model social ens travessa a totes, pel què cada lluita serà una suma en contra d'aquest poder.

4 Els moviments socials van caminant, i és interessant veure com anem articulant totes les lluites en aquest canvi continu. Nosaltres varem començar als anys noranta, partint d'un feminisme que volia trencar amb l'estructura de gènere, i actualment estem repensant no sols el què significa el gènere, sinó també el sexe; on el gènere i el cos són un continuïum que fa que anem replantejant qüestions bàsiques de la nostra lluita. ■

Miquel Reverte i Mariné

President del col·lectiu H₂O

1 El dia de l'aprovació del matrimoni i el de la llei contra l'homofòbia van ser els millors de la meua vida con a persona i com activista; m'he sentit partícip de la lluita i he mantingut les portes de l'armari sempre obertes (tot i que alguns cops les he hagut de tancar per motius obvis). Crec que el col·lectiu han d'existir per continuar lluitant amb l'objectiu de fer un entorn més favorable per a que les persones surtin dels seus armaris amb total naturalitat.

2 Crec que en tenim moltes de les dues, però jo en destacaria una de cada. Una mancança és la falta de més comunicació i recolzament real i fluid entre tots el col·lectiu LGBTQ, i una de les virtuts és que cada cop treballem més, i de ma-

nera recíproca, amb altres causes i/o lluites.

3 Aquesta lluita ha d'estar encapçalada per persones *queer*, però també cal fer pedagogia al col·lectiu LGBT perquè vagin incorporant aquests valors en el seu propi discurs, i a la societat en general per tal de que li arribi amb normalitat i naturalitat.

4 Com que aquesta revista va dirigida a tothom i no sols a la comunitat LGBTQ, vull afegir un comentari que li vaig escoltar a l'Esther Nolla, heterosexual i mare d'un fill gai, el passat 20 de març a Tortosa, a l'acte de presentació de LGTBre, i que vaig trobar molt encertat: «El privilegi de ser heterosexual, de ser blanc, de ser home, és invisible per a l'individu privilegiat.» ■

«Hi havia una vegada un grup de dones i lesbianes de vida alegre i amb ganes de contagiar l'alegria a altres dones i lesbianes». Aquesta frase és la primera de la presentació del projecte *I visqueren felices*, un projecte col·lectiu que pretén crear un simbòlic positiu a partir d'històries de lesbianes amb final feliç. Un projecte que ha pres forma de llibre i que va partir de la iniciativa de quatre dones: Heura Marçal, Mercè Nebot, Sílvia Merino i Sònia Moll.

per Carme Porta Abad

Les relacions LGTB han estat considerades socialment com a fora de lloc, perversions de la natura, desviacions sexuals... al mateix temps, hi ha hagut una certa visibilitat, hem anat avançant cap a la normalització i s'han fet avenços legislatius importants.

La visibilitat de les lesbianes és menor i sol ser més estigmatitzada. Les relacions lèsbiques són diverses, relacions que han estat plantejades socialment com a infelices. De fet, pensar en una dona sexualment alliberada i feliç no ha estat en l'imaginari social, així, ser dona i fer sexe amb una altra dona i... ser feliç és un imaginari totalment excèntric al patriarcat i, de cap de les maneres pot ser considerada pel sistema heteropatriarcal com a feliç.

Poques obres literàries i gairebé cap pel·lícula ens ofereixen, encara actualment, finals feliços o, inclús, vivències felices de les relacions lèsbiques. El projecte *I Visqueren Felices* (IVF) es va proposar superar amb alegria aquesta imposició en l'imaginari. Com a lesbianes, desviades o rares –com diu el subtítol del llibre publicat– van voler mostrar-se amb alegria i felicitat, van voler fer de la felicitat una arma d'abast massiu que fes visible l'estupidesa de la normativitat heteropatriarcal.

El plantejament fou de Mercè Nebot, una de les quatre membres del col·lectiu, que explica: «calia sortir de la ràbia, fer alguna cosa amb aquesta ràbia, malgrat la lesbofòbia que vivim, malgrat lo difícil que

ens ho posen reafirmar-nos i dir: som molt felices, ens ho muntem superbé i cal que tothom ho sàpiga».

Nous imaginaris

La idea primera era fer una convocatòria, un concurs literari en el qual el leitmotiv fos aquesta expressió de felicitat en les relacions lèsbiques, però segons Sònia Moll, una altra de les impulsores, «aquí ja d'entrada vam tenir el primer problema. Volíem fer una convocatòria per fer un concurs i no teníem ni un duro per al premi, per tant això no podia ser un concurs. Però, de fet, la reconversió en projecte no va ser només per això, sinó perquè volíem anar més enllà, era un projecte que tenia una motivació política».

El certamen, doncs, va ser una convocatòria oberta que volia crear nous imaginaris, imaginaris que recollissin la diversitat, que portessin a la reflexió social i dins del propi col·lectiu, i que ajudessin a canviar la representació de les lesbianes i de les nostres relacions. Només hi havia tres condicions prèvies: fer un relat sobre lesbianes, en català i que tinguessin un final feliç. No calia que fossin històries d'amor, simplement vivències de felicitat.

Durant el desenvolupament del projecte s'anaven sumant idees, el projecte el que buscava era sumar i fer xarxa per tal de visibilitzar i actuar des de l'expressió feliç i natural. Es van proposar tallers, presentacions diverses... Segons Heura Marçal, una altra membre del projecte, «El llibre ha esdevingut

un material més per a la discussió i la reflexió conjunta. Des que vam començar el projecte, ha estat molt interessant tota la xarxa creada a través dels tallers i presentacions, totes les reflexions que s'hi ha fet, poder reunir-nos per parlar en viu i en directe». Heura Marçal ens planteja: «quan varem fer la selecció de textos vam reunir les autores i els vam dir que allò era un projecte autogestionat i que volíem que totes hi participessin».

Autogestió i vocació pedagògica

Així va anar sent possible un projecte de creació literària en català adreçat a dones, lesbianes i trans, un projecte autogestionat i amb vocació pedagògica i de canvi social i en l'imaginari. Es van arribar a aplegar uns 50 textos entre relats, còmics, retallables... i vint d'ells formen part del llibre, amb autores com Carme Pollina, Marta Pérez, Mariona Serrasolses, Bàrbara Ramajo, Laura marbiol, Feministes Indignades... entre les quals es barregen escriptores conegudes i militants històriques i joves, i no tan joves, militants. El llibre és un primer pas d'aquest projecte ambiciós, que segueix una ruta de presentacions arreu del país i sumant persones i idees que fan que segueixi avançant i viu.

La felicitat és la idea central del projecte, la seva visibilitat l'arma política que el mou. I com ens diuen les promotores a la presentació del llibre: «Només ens queda desitjar-vos que gaudiu d'aquestes pàgines, que en feu gaudir molta més gent i que visqueu felices».

Buscant un final feliç

El projecte «I visqueren felices»

Amb nom i cognoms

Alan Turing

Amb nom i cognoms és una secció de COLORS que vol acostar-nos a personatges poc coneguts, però que han deixat la seva empremta en el món LGBTQI.

per Sergi Talló

Tot i que la pel·lícula es molt recomanable pel què fa a la qüestió científica i el desxiframent de la construcció de la màquina de codis, passa de puntetes per damunt de l'homosexualitat, el judici i la posterior condemna del seu protagonista.

El judici

Acabada la guerra, Turing treballava a ple rendiment com a investigador en el King's College. Tenia 40 anys i una bona reputació, almenys dins el món científic, tot i que, degut al caràcter secret de la seva activitat durant la guerra, molts dels seus companys no van ser conscients de la importància del personatge fins que no es van desclassificar el documents de la seva feina durant la guerra, molts anys més tard.

La vida d'en Turing es va complicar l'any 1952, quan van entrar a robar a casa seva i ell de seguida va sospitar del seu amant, Arnold Murray, un noi que havia conegut un mes abans però que s'havia convertit en visitant habitual de la casa. Al posar la

denúncia, i davant les preguntes fetes per la policia, no li va quedar més remei que explicitar el seu vincle amb Murray, plenament conscient de que aquesta declaració li portaria problemes, doncs al Regne Unit les relacions homosexuals estaven tipificades com a «indecents». Turing no només va optar per dir la veritat, sinó que a més ho va fer amb una naturalitat que va sorprendre als policies, doncs no considerava el seu estil de vida "indecent" en absolut.

Aquesta declaració al final va derivar en un procés penal contra ell i contra el seu company per pràctiques gais. En Turing va declarar-se «culpable» d'homosexualitat, sabent per avançat que això podia significar una estada a la presó. Cal dir que al llarg del judici alguns dels seus col·legues científics van defensar-lo públicament, assumint el perill de ser declarats «culpables per associació» tot i que no fossin gais. Per contra, alguns dels seus amics o coneguts certament gais van optar per desaparèixer, davant la por de patir un outing públic.

Darrerament es parla bastant de la pel·lícula, estrenada fa poc, *The Imitation Game* (*Descifrande Enigma*; 2014), que presenta de forma més o menys novel·lada la vida d'Alan Turing (Londres, 1912-1954), el genial matemàtic que va ajudar a desxifrar el codis secrets de l'exèrcit nazi durant la Segona Guerra Mundial, i que posteriorment va ser desposseït de qualsevol honor i condemnat pel simple fet de ser homosexual.

+ info:

Pel·lícula *The Imitation Game* (Regne Unit, 2014)
Alan Turing. El hombre que sabía demasiado (David Leavitt, 2007)
Alan Turing. El pionero de la era de la información (B. Jack Copeland, 2013)

Càstig i... suïcidi?

Els dos amants (l'Alan va perdonar a l'Arnold i la relació va continuar una temporada) van ser castigats, tot i que se'ls va concedir la llibertat condicional. Però el jutge va considerar que, degut a la falta absoluta de «penediment» d'en Turing, aquest havia d'acomplir una pena menor: podia escollir entre anar a la presó durant sis mesos o rebre un tractament hormonal —la castració química— al llarg d'un any; creient que aquesta segona opció li permetria continuar la seva feina en llibertat, va triar el tractament.

De seguida, els efectes secundaris van descoratjar moltíssim a en Turing: ginecomàstia (desenvolupament anormal i excessiu de les glàndules mamàries en els homes), feminització general i canvis sobtats en l'estat d'ànim. Però a mitjans de 1953 se li presentava un futur brillant, doncs la universitat planificava ampliar el seu contracte coincidint amb el final del procés hormonal, mentre el seu cos tornava poc a poc a reequilibrar-se.

Però el 7 de juny de 1954, una assistenta el va trobar mort a casa seva, tirat a terra, amb una poma mossegada a poca distància. L'autòpsia posterior va indicar enverinament per cianur i de seguida es va dictaminar que l'Alan Turing s'havia suïcidat, tot i que no es van analitzar mai les restes de la poma i poc després el seu cos va ser incinerat. Tot i el dictamen oficial de la seva mort, els científics que treballaven amb ell no van veure cap detall significatiu en els seus papers ni en la seva feina; tot ho havia

deixat a punt per continuar al dia següent les seves investigacions. La seva mare, incrèdula amb la teoria del suïcidi, estava convençuda de que l'Alan va patir un accident degut a la costum que tenia de fer experiments a casa amb productes tòxics. I n'hi ha que creuen que el "van suïcidar", tot i que ningú, tret de l'Exèrcit o els serveis secrets, tenia motius per fer-lo callar.

Més val tard que mai

No va ser fins el 10 de setembre de 2009, 55 anys després de la seva mort, que el Primer Ministre britànic, Gordon Brown, havent rebut una petició firmada per milers de persones anònimes, es va veure obligat a emetre una disculpa pública per el tracte que l'Alan Turing havia rebut en vida només pel fet de ser homosexual. I la reina Isabel II va fer el mateix uns anys més tard. Davant d'això, grups d'activistes gais britànics van afirmar que la disculpa hauria de fer-se extensiva als gairebé més de 100.000 homes que van patir tractes similars ja que «reduir-la només a la figura d'en Turing perquè es famós no és correcte». De ben segur que en Turing hi hauria estat totalment d'acord.

I per acabar, una dada que no se sap si és real o llegenda urbana: es comenta que la famosa poma mossegada que representa el logo de l'empresa Apple és un homenatge del seu creador, Steve Jobs, a la feina d'Alan Turing, ja que sense ell possiblement no tindríem ordinadors ni molt menys internet. De fet, una de les primeres imatges de la poma té els colors de l'arc de Sant Martí.

El 8 de març, tothom ho sap, és el dia de les dones treballadores. Però per a molts, és una jornada de lluita feminista, de batalla contra el patriarcat i totes les seves expressions: masclisme, lesbofòbia, transfòbia, homofòbia, etc. A més, des d'una perspectiva transfeminista, el feminisme és una lluita d'aliances, perquè avui el patriarcat va de la mà de racisme, capitalisme, edadisme, capacitisme¹ i molts altres eixos d'opressió que s'entrellacen de manera complexa.

In-corporant perspectives que ens travessen els cossos

Polítiques alliberadores de la diversitat corporal

per Teo Pardo

En els reclams clàssics pel dret al propi cos, sobre tot vinculats a la lluita per l'accés a l'avortament lliure i gratuït, es posa al centre el dret de les dones a decidir sense la intervenció de la moral mèdica ni estatal. Aquesta és una batalla que cal continuar amb força, però a més, si pensem el dret al propi cos d'una manera ampliada, a partir de les eines que el feminisme ens ofereix, trobem espais d'encaix, d'aliances possibles entre col·lectius, i de revolució de maneres d'entendre'ns que ens poden ampliar mirades i imaginaris.

Què significa expandir la lluita pel dret al propi cos? Quines són les condicions de possibilitat de l'accés al propi cos? Per decidir sobre els nostres cossos, els hem de conèixer i d'entendre. També hem de tenir accés a informació i recursos. I les nostres decisions han de tenir cabuda en el món en que vivim, han de poder ser imaginables i vivibles.

Ampliar la mirada

Per conèixer i entendre els nostres cossos hem de tenir accés a una informació veraç i no esbiaixada. Això no passa amb els nostres cossos ni amb cap altra cosa al món en què vivim, i aquesta producció condicionada de sabers té múltiples conseqüències. Per exemple, la mirada racista, classista, capacitista, androcèntrica i patriarcal de la medicina fa que el referent de cos sigui sempre el d'un home blanc, jove, cissexual², heterosexual, de classe mitja-alta, amb capacitats hegemòniques, prim... Això fa que gairebé totes les descripcions morfològiques i fisiològiques, així com el treball preventiu, funcionin en base a aquest referent, i tothom qui no ens hi ajustem quedem excloses de l'accés a aquesta informació sobre els nostres cossos. Un cas que il·lustra com això funciona (i com la moral patriarcal, capitalista i capacitista es creuen i es retroalimenten) és la informació esbiaixada que es genera al voltant del càncer de mama i la cultura del llaç rosa³.

Un altre exemple és la conceptualització de cossos com a malalts, anormals, desviats... Això, no és més que una manera de mirar que torna a posar al centre el referent del que parlàvem (home blanc, jove, etc.) i categoritza la resta com a «fora del normal». Aquesta manera d'entendre'ns, tant per part del nostre entorn com de nosaltres cap a nosaltres mateixes, genera odís i autoodís amb importants conseqüències a les nostres vides. Hi ha moltes altres maneres de mirar possibles, molt menys violentes, com l'abordatge de la corporalitat humana en tant que diversa, i d'aquesta diversitat com a quelcom a celebrar: celebrar la diversitat de talles, de capacitats, d'expressions de gènere, de característiques físiques i fisiològiques, d'expressions racials, etc.

Un tercer exemple de com a algunes persones se'ls nega la possibilitat de conèixer el seu cos té a veure amb la masturbació i l'autoexploració. Hi ha cossos als que el desig i el plaer sexuals se'ls és negat, s'assumeix que no en tenen, i se'ls penalitzen les cerques d'aquest plaer, que són una eina importantíssima per conèixer com són els nostres cossos, com funcionen, què ens agrada i què no. Aquestes situacions d'invisibilització del desig són quotidianes per les dones, la gent gran i les persones amb funcionalitats no hegemòniques (el que s'ha anomenat com a discapacitats).

Més enllà del binarisme

Per poder entendre els nostres cossos d'una manera menys determinada cal repensar la clàssica divisió binària ment/cos, que entén l'existència com a aquests dos elements que funcionen per separat. Com diu l'activista pels drets de les persones amb diversitat funcional Antonio Centeno, «no tenim un cos, sinó que som un cos» o, en paraules de Foucault, «el meu cos, topia despietada»; no podem sortir dels nostres cossos i no té sentit pensar-los com un accessori.

Cal tenir accés als recursos per poder decidir sobre els nostres cossos, això vol dir cobrir els avortaments de les dones i trans que els vulguin fer, de forma lliure, coneixent totes les possibilitats i sense intervencions moralistes de metges ni d'altres «aconselladors». Però també vol dir cobertura sanitària universal, o que no s'imposin les intervencions forçoses a criatures intersex (hi ha altres possibilitats, com deixar que la criatura decideixi quan sigui més gran, que no s'expliquen a les famílies).

1. S'anomena capacitisme el sistema d'opressió que assumeix i reforça la idea que hi ha cossos intrínsecament més vàlids que altres segons les seves capacitats, generant la ficció de que hi ha una divisió natural i nítida entre cossos discapacitats i altres que no ho són.
2. S'utilitza per designar les persones que viuen en el gènere que se'ls va assignar en néixer. El prefix cis- vol dir sense travessar, d'aquesta banda de... (ex. Cisjordània: d'aquesta banda del riu Jordà). Es fa servir com a oposat de la categoria transsexual.
3. Per una explicació molt il·lustrativa, veure: <https://www.diagonalperiodico.net/cuerpo/26388-la-violencia-la-cultura-rosa.html>

Un exemple de recursos que permeten o limiten les decisions sobre el propi cos, que pot semblar banal però que no ho és, té a veure amb la distribució de talles a les botigues de roba. El fet que hi hagi uns intervals considerats normals i que, per tant, es troben a la majoria de botigues, i un seguit de talles que requereixen una botiga específica de «talles grans», on els talls i els estampats sempre estan destinats a «dissimular» el cos que vesteixen, té efectes molt evidents sobre l'autoconcepció i sobre la capacitat de decidir com volem o no mostrar el cos.

Uns nous referents

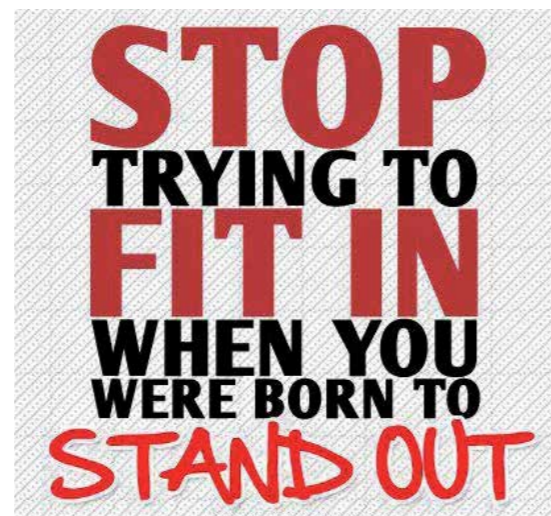
Vivim en un món que té un referent únic de normalitat, tant a nivell de corporalitat com de pràctiques, i tot el que se surt d'aquest model és invisibilitzat o assenyalat, categoritzat com a desviat, anormal, inapropiat, etc. Però per poder confrontar aquest sistema de dominació no n'hi ha prou amb pensar que està malament. Necessitem crear altres referents possibles: de bellesa (lluny dels blancs, prims, joves, de classe mitja-alta); de desig

i pràctiques sexo-afectives (fora de la monògama heterosexual reproductiva); de consentiment (lluny de la cultura de la violació); de models de relació (fora de la família nuclear); altres referents d'alegries (que no passin necessàriament per tenir diners); d'ús de l'espai (que trenquin amb el binomi públic/privat), etc.

Un activista intersex argentí, Mauro Cabral, parlava fa uns anys de les intervencions forçoses a bebès intersex, i de la violència que això implica, i deia: «Totes les persones intersex que conec que van ser operades de petites, desitjarien no haver-ho estat, però les que no ho van ser, tenen moments en que desitjarien haver-ho estat: si volem acabar amb aquestes intervencions forçoses, hem de crear espais perquè aquests cossos no operats siguin possibles i desitjables, perquè la no existència d'aquests espais és la manera com aquestes intervencions es justifiquen. Jo ja em puc mirar al mirall i pensar que el meu cos és el més sexi del món, que si només ho penso jo, no em serveix de res. Necessitem crear espais de desig».

+ info:

<http://www.yeswefuck.org/> <http://muestramarrana.org/> <https://nientucasanienlamia.wordpress.com/>
<http://ivisquerenfelices.blogspot.com.es/> <https://relatosmarranos.wordpress.com/>
<http://www.gordazine.com.ar/> <http://marimachoscancerosas.blogspot.com.es/>
<https://octubretransbcn.wordpress.com/>

Aquí hi ha un gai, una dona transsexual, dues lesbianes, un home heterosexual, una persona intersexual, un home transsexual i una dona heterosexual...

**distingeixes els uns dels altres?
nosaltres tampoc**

**Superem les
etiquetes**

H₂O

Col·lectiu Gai, Lesbià,
Bisexual i Transsexual
del Camp de Tarragona

www.h2o.cat